

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

РІК XLV. Ч. 277. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 29-го листопада 1937.

VOL. XLV.

No. 277. Jersey City, N. J., Monday, November 29, 1937.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДОБИРАЮТЬСЯ ДО КОРЕНЯ ПІСТРЯКА

ФІЛДЕЛЬФІЯ. — Директор інституту медичних розслідувань, д-р Ровнтрі, дав перед Американським Філософічним Товариством доклад, у якому сказав, що науці вдалося підійти вже дуже близько до причин недуги пістряка (рака), якого вважають нині „суспільним ворогом ч. 2.“ з огляду на велике число жертв, які він річно забирає. Досі ніяк не могли здибати ні причин пістряка, ні баціла, що його викликає. Тепер, говорив д-р Ровнтрі, вдалося здибати матерію, яка викликає цю недугу. Ця матерія знаходиться в одному ростиному кормі. Рости, які містять у собі цю матерію д-р Ровнтрі покищо не назвав, бо вони ще далі знаходяться під експериментальними обсерваціями.

СТРАЙК АВТОБУСОВИХ ШОФЕРІВ.

НЬО ЙОРК. — В автобусовій компанії „Грей Гавнд“ вибух страйк автобусових шоферів, який цілком спаралізував пасажирський рух на лінії Нью Йорк—Філадельфія, а частинно на інших лініях. Страйк поширюється. Шофери домагаються підвищити платні, яка виносилаб денно щонайменше \$11.

БОРІТЬСЯ КОМУНІСТІВ ЗА ВЛАДУ В ЮНІ.

ДІТРОЙТ. — У юні автомобільних робітників Америки змагаються за владу дві групи: прогресивна, на чолі з Гомером Мартином, і комуністична, з Мортимером на чолі. Між ними ведеться внутрішня боротьба. Тепер комуністи користаючи зо страйку в Дітройті, хочуть повести наступ на прогресивну групу і викинути Мартина, а владу віддати вцілості в руки комуністів. Вони закидають Мартинові брак енергії в переведенні страйку.

АРЕШТУВАЛИ ГЕН. МАЧАДА.

НЬО ЙОРК. — Ньюйорська поліція арештувала ген. Мачада, бувшого президента Куби. Ген. Мачада тепер є хорий і знаходиться в шпиталі. Кубанський уряд вислав до американського уряду домагання видачі Мачада, закидаючи йому грошеві спроневерення і скрите вбивство.

АМЕРИКА НЕ БУДЕ ВТРУЧАТИСЯ ДО ДАЛЕКОСХІДНОГО КОНФЛІКТУ.

ВАШІНГТОН. — На пресовій конференції президент Рузвельт заявив, що Америка не буде втручатися до далекосхідного конфлікту, бо так, як тепер стоять справи, вона не має потреби це робити. Її інтереси не є загрожені більше як інших держав, тому вона не має потреби на власну руку розпочинати якінебудь ділання.

ДЮІ ГОТОВ НАВЕСТИ ДОКАЗИ.

НЬО ЙОРК. — Прокуратор Дюї у зв'язку з листом губернатора Лімана заявив, що він готов дати всі докази на свої закиди супроти повітового начальника Марінелія, які він був зробив у часі виборчої кампанії, й готов доказати, що Марінелі таки понасаджував на відповідальні посади генгстерів.

ЛЯ ГВАРДІЯ І ВАЛЕНТАЙН РЕОРГАНІЗУЮТЬ ПОЛІЦІЮ.

НЬО ЙОРК. — Посадник Нью Йорку Ля Гвардія і головний комісар поліції Валентайн заявили, що вони з новим роком візьмуться до реорганізації ньюйорської поліції. Деякі особи уступлять, а на їх місце придуть нові. Старші особи в персоналі поліції будуть старатися висилати на пенсію, а на їх місце будуть настановляти молодших. В поліції хочуть завести військову дисципліну.

ВІДОЗВА А. Ф. П. В СПРАВІ ПОПРАВИ БІЗНЕСУ.

ВАШІНГТОН. — Американська Федерація Праці видала відозву, в якій є шість точок, як поправити хвилевий застій у бізнесі. В тій відозві говориться, що цей застій не має сталого характеру; він має всі ознаки передишки, по якій готов наступити в Америці великий добробут. Але щоби цьому хвилевому застою не дати поглибитися, А. Ф. П. взиває власників фабрик, щоб не віддаляли робітників, щоб не вкорочували їм заплати, а по можності щоб підносили, бо тим вони роблять їх добрими консументами. Назагал А. Ф. П. апелює до навазання доброзичливих відносин між працею і капіталом.

ПОМІЧ ПРИВАТНОМУ БІЗНЕСОВІ ЗВОЛКАЄТЬСЯ.

ВАШІНГТОН. — Хоч президент Рузвельт кількаторно висказався про поміч приватному бізнесу і про повисання надзвичайних податків на нерозділений дохід корпорацій, то проте він тепер заявив, щоб конгрес розважно радив у тій справі і в посліпіді не робив помилок. Правдоподібно ця справа піде на наради конгресу в січні.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ВИНА В КИТАЮ.

ДЕ ДВА Б'ЮТЬСЯ, ТАМ І ТРЕТЬОМУ ДІСТАНЕТЬСЯ.

Група англійських жовнів з машинним крісом в інтернаціональній оселі в Шангаю. Кілька хвилин після цього, як знято цю фотографію, на тих людей упала бомба з японського літака й убила Вільяма С. Говарда, що прицілюється крісом, та Джеймса Мелона, що піддержує підставу, на котрій обсаджений машинний кріс.

В СПРАВІ „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ“

Через те, що машина, котра друкує „Юкрейніен Віклі“, англійський додаток до „Свободи“, зіпсувалася, цього тижня „Юкрейніен Віклі“ не вийшов. Адміністрація поробила заходи, щоб машину направили та щоб „Юкрейніен Віклі“ міг набудуче виходити правильно.

ЗА „ДУШИЛО“ ВИДУШИВ 570 ЗЛОТИХ.

В Плочичі Великій, повіт Бережани, підчас жнив, коли всі люди були в полі, представник вогневої сторожі переглянув у всіх господарів, чи є бочка, так і „душило“. Доглянувши рижій недомагання, стягнув у селі кару на суму 570 злотих!

ЗНОВУ ВИПАДОК З ГРАНАТОЮ.

В Красній, повіт Калуш, два хлопці, 15 і 11-літній, що падали худобу на тамошньому пасовиську, знайшли гарматно гранату ще з війни. Цю гранату вложили вони необачно до вогню. Наступив вибух. Відломки гранати ранили одного хлопця в голову, а другого в ногу й у руку. Обох відвезли до лікарні в Калуші.

З ЗАЗДРОСТИ.

В селі Камінка-Лилник, пов. Камінка Струмиллова, 24-літній А. Дмитрів із заздрости кількома ударами ножом у плечі зранив свою наречену Анастасію Підсудок, літ 20, так сильно, що від ран вона померла. Вбивника арештували.

ВИКЛАДИ В БЕРЛІНСЬКИМ ІНСТИТУТІ.

У зимовому семестрі Українського Наукового Інституту в Берліні дають виклади на такі теми: „Запорозькі козаки, їх історія й організація“, „Українці, москалі й поляки в їх етнографічних взаєминах“, „Українське гарне письменство сучасності“.

ВТОПИЛИСЯ, КОЛИ ЗАЛОМИВСЯ ЛІД.

Дві молоденькі сестри з Филипсбурга, Нью Джерзі, скінчивши обід з індики в День Подяки, пішли на хвилю на прохід. А коли впродовж кількох годин не вертались, батько пішов їх шукати. По їх слідах, що залишилися на снігу, він зайшов до ставка і там побачив положку в заломаному ліді. Станувши над положкою побачив на дні два трупи своїх молоденьких доньок.

НЕ МІГ ПЕРЕЖИТИ СМЕРТИ ЖІНКИ.

У Львові повісився на дереві 63-літній Петро Василецький, дозорець кам'яниці, останніми часами безробітний. Він позбавився життя, бо не міг пережити смерті своєї жінки.

ПІШКИ ЗО СТАНИСЛАВОВА ДО ВАРШАВИ.

До Варшави примандрував пішки зо Станиславова 11-літній Вл. Лехович. Мандрівка хлопця тривала майже чотири місяці. Лехович прибув до Варшави, щоб просити властей посади для свого батька, зредукованого возного відділу Спиртового Монополію в Станиславові.

ВИКИНУВ БОЧКУ З ПИВОМ З ДРУГОГО ПОВЕРХА.

В Шопениях коло Варшави якийсь пняк викинув бочку з пивом з другого поверха кам'яниці. Бочка поцілила прохожого Ю. Юзефуса, що згинув на місці.

ДИВНІ ПРИГОДИ БОЛОНЯКА.

Комашка, звана болоняком (гмиеноптера), інстинктивно виконує незвичайні речі. Вона вміє приготувати для своїх будучих гусільниць мясну страву, що є свіжа кілька тижнів. А саме самичка болоняка, заки зложить яєчка, полює на хруща, якого тілом буде жити її потомство. Знайшовши такого хруща, вона кидається на нього, перевертає його на хребет, однак не б'є його — лише паралізує, вбиваючи своє затроне жало в те місце, де сходяться рухові нерви хруща. Потім самичка болоняка вносить до приготованого гнізда пораненого хруща і шойно тепер складає в ньому свої яєчка. Коли з яєчок виклюються гусільниці, годуються цілий час свіжим мясом хруща.

Щоб таку операцію виконати, навіть найдібніший анатом мусів би дослідити під мікроскопом нервову систему того хруща і шойно по довгій праві зумів би потрапити незвичайно ніжним знарядом у місце, де лежать рухові осередки хруща.

Однак для болоняка ця трудність не існує. Коли йому перший раз у житті впаде така операція, він вдраду інстинктивно влучає жалом у руховий осередок хруща, і перевищає в тім анатома.

ЗВІР'ЯТА І МАТЕМАТИКА.

Бувають випадки, що звірята можуть прислужитися науці, як це трапилося в такому випадку: французький учений Маральді, досліджуючи будову воскової клітини у бджільній вбціні, яка має форму граняка, замкненого ромбоїдними стінами, відкрив, що прилежні кути тих чотирикутників, що обмежують гранякову клітину, рівні один 109° 28', а другий 70° 32'. Тоді славний фізик Реомір звернувся до тодішньої „слави“ у математиці, Кеніга, з проською обрахувати, під якими кутами мусять сходитися ромбоїдні стіни, щоб замикати якнайбільше простору. Кеніг вирахував при помочі ріжничкового рахунку, що з двох прилежних кутів один мусить мати 109° 26', а другий 70° 34'.

Тому, що цей рахунок ріжнися від кутів, під якими збудована воскова клітина, Реомір припускав, що Маральді помилився і дав перевірити рахунок шотландському математикові, Мекляврінові. Однак цей виказав, що бджола мала слухність, а математик Кеніг помилився з причини помилок у логарифмічних таблицях, ужитих Кенігом, які зараз поправили. Цей факт вказує, що бджола вже від непам'ятних часів знає важну будівельну здібність — як збудувати якнайбільшу простором комору, зуживаючи до того якнайменшу кількість матеріалу.

ДАЛЬШІ ПОЛІЦІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НА ЗАКАРПАТТІ

УЖГОРОД (Від власного кореспондента). — Після арештування братів Гопків за влаштування церковно-національного свята в честь Пречистої Диви Марії, цариці України, в чім чехословацька влада добуває протидержавну чинність, поліція веде слідство також проти інших українських діячів. В Берегові жандарми з Ужгороду перевели ревізії вночі в чотирьох професорів берегівської державної української гімназії, причім в одного з професорів забрано навіть такі річи, як дитячі часописи. Питали про „українську іреденту“, себто про змагання українців відірвати Закарпаття від Чехословаччини. Переведено ревізію і в читальні „Просвіти“ в Берегові. Чеська і москвофільська преса запевідають дальші ревізії й арешти серед українців.

Заборона єпископа Стойки.

Рівночасно греко-кат. єпископ А. Стойка, що називає себе „подкарпатским русином“, строго заборонив влаштовувати ювілейні церковні свята з нагоди 900-ліття проголошення Преч. Диви Марії царицею українського народу й поширювати медальони з написом „Царице України, зеднай і визволь нас!“ і то тому, що, як єпископ дослівно заявив, це противиться законові про охорону чехословацької держави.

ЧЕРЦІ ФРАНЦІШКАНИ В РОЛІ ШОВІНІСТІВ.

ЛЬВІВ. — Відомий народній діяч о. д-р Осип Кладочний, що то постійно обіжджає польський тюрми і відвідує українських політичних в'язнів, пише в „Ділі“ про католицький орган „Мали Дзенік“, видаваний оо. францішканами з Непокаляно-ва, коло Сохачева за Варшавою. Це найбільш поширений часопис у Польщі. І найбільш, як пише о. Кладочний, україножерний, що перейшов у своїй ненависті до українців навіть таку брукову шмату як „Ілюстровани Курер Цодзенні“. На те дає о. Кладочний докази. І цитує статті з того польського католицького органу, ось такі як „Українці мordiaють поляків“, „Нечуваний злочин гайдамаків“, „Дивна молитва руських дітей“ і т. п. Цей часопис пише постійно про „крадіж душ“ українськими священниками, а о. Кладочний виказує докладними цифрами якраз щось інше, а саме те, що постійно крадуть поляки українські душі. Кінчить о. Кладочний свою статтю про оо. францішканів так: „Дивна це релігійна праця робити із католицизму добвно, щоб розбивати другому голову“.

ЮВІЛЕЙ ПРАЦІ ПРОФ. Д. АНТОНОВИЧА.

ПРАГА. — Дня 15. листопада скінчив 60 літ життя проф. Дм. Антонович, один з дуже визначних українських діячів, а тепер ректор Українського Університету у Празі й директор Музею Визвольної Боротьби. Це син славного українського історика Володимира Антоновича. Брав участь в українським громадським житті від наймолодших літ. Був одним з перших основників Революційної Української Партії (1900 р.). Відіграв поважну роль у організації Української Центральної Ради як сторонник повної незалежності України. Тепер віддав Ювілят всю свою працю Музеєві Визвольної Боротьби.

ПРОЗОВА ЕПОПЕЯ ПРО ГУЦУЛЬЩИНУ.

ВАРШАВА. — Станислав Винценц, що жив довгі роки на Гуцульщині, написав книжку „На високей полоніне“, в якій описав природу, побут і життя Гуцульщини. Книжка має 720 сторінок друку. Вся критика, як польська так і українська, поставилась до цієї книжки надзвичайно прихильно. Є вона позбавлена польського шовінізму і написана польським ученим, який добре знає гуцульський світ.

ЗАМКНУЛИ ВИСОКІ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ. — Вшехпольські студенти проголосили „Один тиждень без жидів“ та у зв'язку з тим обсадили брами університету і не впускали до нього студентів-жидів. Таке саме було в Хемічнім Інституті, звідки вшехпольяки повикидали теж студентів-жидів, що якимсь чудом дісталися до кляс. Вкінці поліція розігнала вшехпольських пікетників, а влада замкнула високі школи.

КРАКІВ. — Вшехпольяки сидітимуть в університеті в лавках, окремо від жидів.

ВІЛЬНО. — Ректор університету завів „гето“.

ПЕРЕБИРАЮТЬ КОНТРОЛЮ МІСТА.

ШАНГАЙ. — Японці перебравли у свої руки пошту, митні уряди і контролю комунікації. Покищо ще не заведено цензури.

ШАХТ ПЛЕ ПРИ ВЛАДІ.

БЕРЛІН. — Гітлер не хоче звільнити цілковито д-ра Гяльмара Шахта, відомого економіста. Міністром економіки став на його місце Вальтер Функ, але Шахт остався ще далі директором державного банку.

"SVOBODA" (LIBERTY)
 FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
 Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
 at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Edited by Editorial Committee.
 Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
 on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
 Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
 За оголошення редакція не відповідає.
 За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
 З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
 Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕОБХІДНИЙ ЗАКОН

І знову приходить під обряди конгресу проект крайового робітничого закону, котрого не вдалось ухвалити на попередній сесії конгресу.

Найголовнішим мотивом для ухвалення такого закону є існування широкого безробіття навіть у найкращих часах розбудови по депресії. Колиби так законом можна зменшити години праці робітників, то число працюючих робітників зрослоб, а число безробітних розмірно зменшилось. Що це було би в інтересі тих, що без такого закону лишились би безробітними, це само собою розуміється. Та це було би теж корисне й для всього громадянства, бо, звісно, безробітні, не можуть удержуватися власною працею, мусять покладатися щодо удержання на громадянство або уряд. Тому зменшення годин праці треба признати згідним з інтересом громадянства.

Та зменшення годин праці ще не забезпечує як слід робітників, бо в тих промислах, у котрих нема робітничих організацій, робітників виставлені на визиск щодо заплати. Звідси повстає потреба законних постанов про висоту заплати, себто встановлення меж, поза які робітничі заплати не повинні спадати.

Отсі дві потреби пробує вдоволити проект крайового робітничого закону. Він хоче не дозволити продавцям працювати поза певне число годин та обнижжати заплату нижче певної суми. Та, не зважаючи на те, що робітничі круги признають засадничо потребу такого закону, серед них слідно дуже виразно холодно, обережність, ба навіть острах щодо практичного проекту закону.

Передовсім щодо числа годин праці, то законопроект ставить межу занизьку, бо забороняє робітничим радам установляти довжину праці нижче 40 годин на тиждень та дозволяє установляти довжину праці навіть понад максимум, якщо платиться за додаткову працю півтора разу більше, ніж за звичайну, а в деяких промислах, званих сезонними, зовсім виключається законні обмеження довжини праці.

Ще поважніші закиди підносять робітничі організації проти постанов про мінімальну заплату. Вони бояться, що як закон установить таку мінімальну заплату, то фабриканти почнуть уважати її не за мінімальну, себто найменшу, заплату, але за нормальну, звичайну, пересічну заплату, себто будуть збивати заплату робітників, що дістають більше, ніж каже закон про мінімальну заплату.

Отсе ті небезпеки, з якими треба числитись робітничим організаціям. Їм треба дивитися, щоб конгрес ухвалив не якийнебудь закон про працю й заплату, але такий, який не має цих небезпечних постанов.

АРАБІЯ ДВИГАЄТЬСЯ ПІД ПРАПОРОМ ПРОРОКА

Віденський „7-Tage-Blatt“ дес Телеграф” приніс у своїм числі з д. 27. X. ц. р. інтересну статтю Вільгельма Зандерза про останні події в Арабії, з якої винятки подаю тут українською мовою. Автор пише: Алярмуючі вісті з Палестини проносять телеграфічними дротами по всім світі та ворухать атмосферу, і без того надмірно переладованого конфліктами всякого роду. От на Далекім Сході марево жовтої війни мандрує від боевища до боевища; на окрівавлених полях Еспанії зріє вже живою другого року змагань на життя і смерті; на границях індійського Вацірану ревуць гармати, словом — гроз тут аж надто доволі, щоб сповнити ними щерть масові могили світової історії.

Але ні — їх це таки не досить! Бо дивиться — заголовки кривавих вістей доповнюються щораз то новими, і обік еспанських та китайських імен являються ненадійно арабські, ривний Марс ось говорить усьякими язиками і видвигає собі свою вавилонську вежу з глибин ворожої метуші всіх мов. Новий терен боїв, значить. Уже ось спалахнула вогнями пожару летунська площа в Ліді, розтинаються вистріли арабських крісів, намірених на жидівські оселі, а втікаючий великий муфті проголошує бурхливі відозви до арабів, тобто до світу магомеданів. „Егад! — голоситься тут — Егад!“ А егад це човє, але з давнього минулого перебране слово, що означає війну. Егад це боротьба. Егад війна Пророка проти англійців і жидів. Егад це кривавий шлях до всеарабської держави, до нової потуги над Середземнім морем, що має сягати від Єгипту до Туреччини та обхоплювати собою Арабію Ібн Сауда, Емен, Сирію, країну друзів, Трансйорданію та Палестину.

Але хтож то такий той великий муфті Єрусалиму, якого втеча із захисту в мошї Омар стала зазивом до нової ворохобні в межах суверенности британського мандату? Він уже шіснацять років веде потаємну війну проти Англії, і його біографія цікава собі. Це ось нащадок одної з найстар-

та втікає у Трансйорданію, рішений — наче Цезар після переходу через Рубікон — на все. Отак він на жужині, в певнім захисті. Та тут прибуває британський високий комісар, сер Герберт Семюел. Він миролюбний, згідливий і бажає втихомирити країну. І от він заікавлюється Аміналем Гуссеїном. Хто це такий? Сер Герберт, на якого одніні є ще останні сліди вогкої лондонської мряки — такий він ще новик тут, — каже собі проложити відносні акти! Шо?.. Це нащадок одного з найзнатніших родів Арабії? Давайте йому сюди — амнестія! Як сказано: сер Герберт згідлива собі людина, і Аміналь Гуссеїн вертається. Він радо користується ласкою, але не почуваеться до ніякого зобовязання відносно ласкавого пана (а ншій українські угодовці лижуть панську руку навіть і тоді, як вона їм здорово спини гариє! — О. Г.).

Та тут умирає його брат, і велика Магомеданська Рада вибирає кандидатів на його наслідника, між якими Аміналь на четвертому місці. Але тут сталося чудо, в яке спершу не вірять він сам і не, вірять ніхто:

Сер Герберт ось імеєє саме його наслідником покійного!

І від того часу Аміналь Гуссеїн — великий муфті. Та без огляду на те, він ні на хвилию не перестав боротись проти англійців. Вони платять йому шістьсот фунтів річно, він бере, але знає, що надто багато з цим не вдієш. Воно вистанє всього на кілька крісів і набобів. Йому треба грошей багато. Але до його кишені йдуть усі доходи з мошї. Це рік-річно значна сума, щось коло півтора міліона австрійських шілінгів. З цим можна вже братись до роботи. І згсдом муфті створив свою констатом в Каїрі, кадетом у Трансйорданії, писарем у Єрусалимі й урядовцем Сікрет-Сервісу в Лондоні, а тепер він великий муфті. Отже це гарна кар'єра, що? Певно, але, бачте, наш кар'єрович страшенно честолюбний, тож йому того всього — мало. Ночами він голубить мрію про те, щоб стати — каліфом. Тобто духовним наставником усього магомеданського світу. А до цього веде лиш один-одинокий шлях, якому імя егад! — Егад!

Іти війною на жидів, на ан-

глійців, на драврі! Хай буде свята війна!

Отак уже шіснацять років бореться гадити Гуссеїн проти англійців, проти жидів, що їх англії втікали в країну. І шіснацять років боряться араби проти англійців над Йорданом. Але бій за Палестину, боротьба арабів проти англійців, і сністів це тільки одна глава з великої боротьби арабів, з великої боротьби магомеданів. А вже починаючи з р. 1918, ми свідками величавого пробудження магомеданського світу. Акт за актом, розігралось воно на різних сценах, і ніби у виставі різних режисерів. Отак бачили ми переможний похід Кемаля проти греків і його радикальне зевропеїзування малоазійської Туреччини, зевропеїзування, завдяки якому впали заслони з лиць жінок та з очей тих, що сумнівалися в животворній силі ісламу. І бачимо ми в Персії, як там Ріца Хан хотів стати президентом, а став за волею своєю народу королем, і ще недавно бачили ми, якто самостійним став Єгипет. Але, що правда: те все, це такі усамостійнення, що скидаються властиво на капітуляції, на наблизження до круга європейської культури. Нікеж місце на світі не є нині таке анаціональне, як ось Анкара. І тимто й не Аллах це, що тут ворухиться, а наступ модерного духа на старі форми життя, духа реформи, що працює всьякими можливими засобами, а прапор Пророка повіває деінде..

Зелений, святий прапор! Він ось видвигається там, де не йде лиш про європеїзацію, а про відтворення давньої могутности пустині.. А тут особливого значіння здобув Ібн Сауд (від 1925 р. король Геджасу. — О. Г.). Він саме не належить до тих провідників Сходу, що європеїзують свої країни, а навпаки. В державі, зіпленій ним з піску пустині і з крові бедуїнів, живе дух Магомеда, той, що — тому вже одно і чверть тисячеліття — рушив у вохід, щоб здобути весь світ, а тепер хотів би отак рушити великанським походом знову. А притім чудна іронія історії: це був ніхто інший, а той такий легендарний, а проте такий трічі дійсний полковник Лйоренс, що то підчас війни зумів відтягнути арабів від їх вічних міжусобиць і ворожеч та обднати їх в суцільну дружину, що

мала по стороні усюзнених боротися проти турків. І спершу, після війни, Ібн Сауд брав від англійців гроші, — шістьдесять тисяч фунтів — за те, щоб сидів тихо і не зачіпав ерифа Гуссеїна з Мекки. Але 1924 англійці відтягнули свою руку від ворохобного Гуссеїна, і заразом перестали оплачувати й Ібн Сауда, який зараз повстав проти них і захопив Мекку та Медіну. Десять років опісля переміг він імама (князя. — О. Г.) Емену, наступивши на нього враз з панцирними автами, позвами і машинними крісами. Взагалі Ібн Сауд засвоїв у своїй державі техніку Європи: літаки, кінові пристрої і голосномовники, а прочани, мандрюючи до Мекки, користуються автобусами. Та проте нема ні сліду європейського духа в Арабії Сауда. Нехай Аллах і послугується тут нині панцирними автами, його дух є всетаки дух — пустині. Бо новітній націоналізм забігає думкою в ті часи, коли то Аллах володів половиною світу, і він бажав би їх привернути знову.

Так: Знову і всеціло, як раніш. Притім усім одначе не дає тут про епоху колишньої ваврійської культури в Еспанії, що була повна скептичних наук та лагідно поспіхеної терпимости, але про епоху узброєного кулака, котра перемогла світ і повернула своє обличчя в напрямі до Мекки. Культура тієї епохи, це не багата культура витонченого своїм смаком часу, що видивляла колись то Альгамбру та Кордобу. Ні, це сувора аскеза, який хотілосьб вістися зубами у дбайливо вимиту шию завмираючої цивілізації. В неї є свої візії про великанську магомеданську державу, що охоплювала північну Африку і Передню Азію, що сягалаб аж по Індію, і повну жагучі туги за тим, щоб двигнутись походом на Європу знову. Отимто всі теперішні події в Палестині, це тільки невеличкий вирізок з величанського стратегічного плану, придуманого пустинем проти світу білих, і воно певне, що до рішальної війни за тим пляном скорше чи пізніше прийти мусить. І певне, що в цім двадцятім столітті вирішиться воно з усією чіткістю, чи світ у двадцять першому столітті буде білий, чи ні.

З німецького переклав д-р Остап Гришай.

ПОВІТРЯНА ВІЙНА У СТАРОВИНІ

У музею мистецтва в Лісабоні (столиці Португалії) є образ із середньовічних часів, на яким зображене поле бою, а над ним високо у змрах знімаються дві машини, які вправляє в рух хіба якась пекольна сила. У тих дивовижних машинах сидять два лицарі, що кидають у себе списами.

Невжеж маляр мав прочуття на 500 літ перед нашими часами розвиток летунської зброї? Так би на око здавалося. А всеж не треба забувати, що навіть найбуїніша уява не всилі віддати в малюнку чогось, що не мало би бодяй трохи подібного в дійсності. Тож невжеж у середньовіччі були літаючі машини, яких уживали до повітряних боїв? Послухаймо, що кажуть про те сучасники.

Англійський літописець Гервазій Тилмері описує, що в 1400-му році над однією англійською місцевістю появилася „повітряна машина“, що осіла на майдані перед церквою. Вістки про дивовижні літаючі машини являються що якийсь час у звідомленнях тодішніх мандрівників, а з 1489 року походять штраасурські джерелит, на якому зображена така машина. Уява

Ігорєва жінка княгиня Ольга постановила пімстити його смерть. Пішла походом на деревлян і стала облягати місто Іскоростень (тепер Коростень). Деревляни боронились завзято, бо знали, що не буде їм помилювання. Коли Ольга побачила, що не здобуде міста, придумала таке. Вислала до міста своїх послів, щоб піддалось, бо вже, мовляв усі деревлянські міста піддалися. Хай деревляни дадуть їй данину, а вона відступить. Деревляни згодились дати данину скільки хочє, медом і шкірами. Ольга відповіла: „Нема у вас тепер меду, ні шкір. Дайте мені з кожного обійстя по три голуби і по три горобці.“ „Небагато жадаю, бо ви знемоглися в облозі“.

Деревляни згодились. Дали Ользі голуби і горобці. Ольга роздала голуби і горобці своєм воякам, приказала загорнути в платочки жар і привязати ниткою до кожної птиці. А як смерклось, сказала пустити всі птерці. Полетіли птиці до своїх гнізд, голуби до голубників, горобці під стріхи і так западлися будинки і вежі. Не можна було й гасити, бо горіло всюди. Люди стали втікати з міста, а Ольга приказала брати їх у неволю. Так здобула укріплений Іскоростень і спалила його. Деревлян одних побила, інших віддала в неволю своїм воякам, а решту

залишила на місці, щоби платили їй данину. Данина була тяжка: дві третини йшли на Київ, одна третина на Вишгород. Ольга встановила всякі права для завойованої землі та вернула до Києва.

В 1583 вийшов німецькою мовою методичний підручник про нищення укріплених міст і замків при допомозі „вогністих птахів“. Літаючий змії, що бухає вогнем, став дійсністю. Автор згадав книжку про „Успішний спосіб боротьби“ радить при здобуванні замків і міст, що не хочуть добровільно піддатися, зловити голуба, що живе в тому місті, привязати йому на плечі подовгасть мішечок із порохом, до мішечка хай веде добре висушений льонт, який треба підпалити і птаха пустити. Він напевно полетить до міста, де легко спричинить пожежу.

Невинного голуба замінили в живе стрільно, що сповняє ролью летунських запальних бомб. Та коли говоримо про летунську зброю в середньовіччі, то передівсім маємо на думці тих „вогненних зміїв“, які придумали на згубу противника. З того часу заховалася книжка „Беліфоргіс“, у якій поданий докладний опис такого „змія“. Тулуб потвори будували з твердого полотна у формі рибі, або вужа. До середини тулуба давали якусь

димлячу і дуже смердячу матерію. „Зміїв“ тих пускали вгору, так як кілька століть пізніше брати Монгольєри робили це, коли пускали перший круглий бальон (1782 р.). Коли над татарським військом знімалися „смердячі, димлячі потвори“, викликало це між християнськими лицарями, що були втяжкї залізній зброї, страшну тривогу і забобонний переполох. Летунську бомбу винайшов надворний духовник англійських королів Едварда II і III. Войовничий священник, незлий видно тактик, описав у двох книжках про воєнне ремесло (що вийшли в 1326 і 1330 році) „літаючу машину, подібну до літаючого змія“, під якого тулубом радий прикріплювати бомбу, що мала горючий льонт. У книжці „Де секретіс секреторум Арістотеліс“ (Про Арістотелеві тайни) є рисунок, на якому зображена обложена твердиня, над котрою знімається „змії“, що його пустили облягаючи, придержуючи на довгій ланці. Під тулубом видно виразно бомбу із запаленим льонтом. За хвилину вогненне стрільно впаде на голови обложених.

Як бачимо, нема нічого нового під сонцем..

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВИЗНАЧНИЙ УРЯДОВЕЦЬ. Гарі Л. Голкінс, „адміністратор Адміністрації Поступу Праць“, себто начальник бюро допомогочих робіт, промовляє до конференції посадикив міст, що недавно відбулась у Вашингтоні. Він сказав у тій промові, що більш як одна третина населення Злучених Держав не має нині відповідного даху над головою, ні однина, ні поживи, а все це вони повинні мати. Слухали його коло чотириста посадників.

— Вуйцю, чому вуйцю не виміє собі характеру?
— Що це тобі приходить до голови, дитино?
— Бо тато говорив, що вїцьо має брудний характер!
— Скажи, Олюсю, що ти волила би: братчика, чи сестричку?
— Всеодно. Це, що може бути сколше!

СОЮЗ ВИЗВОЛЕННЯ ВІЛЬНА

(Допис із Литви).

Наскок польського генерала Желіговського на Вільню в жовтні 1919 року не був, як відомо, ніяким бунтом нездисциплінованого генерала, а тільки заздалегідь уложеним планом і Желіговскі. Маючи від антанті виразну заборону загарбувати Вільню, Пільсудскі доручив зробити це Желіговському, а сам викручався перед державами антанті, що Желіговскі нібито збунтувався і сам самочинно заняв Вільню та виленьську область.

Литва була тоді занята ще боями з бермонтівськими та большевицькими відділами і не могла відповісти на той польський грабжж війсьними операціями, але з Вільня не зрезигнувала. Не обмежилась вона теж тільки до словного протесту і до зірвання всяких дипломатичних зносин з Польщею, але повела широку акцію в краю і за кордоном з ціллю відібрати Вільню і виленьську область з польської окупації, що з незменшеною енергією ведеться ще сьогодні.

„Гей, світе! Ми без Вільня не успокоїмося!“ — це пісня, що стала найпопулярнішою піснею як у корінній Литві так теж серед литовської еміграції, і стало нагадує кожному литовцеві ту велику ціль, що Вільню, історична столиця давньої Литви, загарбана Польщею, мусить стати столицею відновленої литовської держави. На зазив литовського уряду і литовських провідників відгукнулася корінна Литва, як теж литовська еміграція. Пішла велика робота, а з тим захоплення і жертвенність на ту ціль з боку всього литовського громадянства. В Кавнасі (Ковно) повстав Союз Визволення Вільня, що своїми впливами сягає далеко поза межі литовської держави, об'єднує десятки округ і сотні відділів, розкинутих по цілому світу, і розпоряджає, як на малу числом Литву, великими фондами і великою кількістю активних членів.

30-го жовтня ц. р. відбувся в Кавнасі 12-тий з'їзд Союзу при участі 400 делегатів та 100 гостей. Зо світу голови Союзу, д-ра Юшки, виходить найкраще, яку велику роботу виконало товариство за час свого існування, і якою великою жертвенністю відзначаються литовці, як ідея визво-

лення Вільня запустала глибоко коріння в рядах литовського громадянства.

В самій корінній Литві нараховує Союз десятки тисяч активних членів, що є організаційно обхоплені в 20 округах з 612 відділами. На еміграції, в Злучених Державах Америки і в Канаді, нараховують 150 відділів. В інших країнах за океаном, де литовська еміграція не дуже численна, є 11 відділів. Що ті відділи не існують тільки на папері, але ведуть дуже інтензивну працю, це показує найліпше хочби фінансовий звіт, відчитаний на тих загальних зборах.

В останньому році зібрано членських вкладок на суму 27,230 літів. Добровільні пожертви принесли 40,414 літів. З іншими прибутками, як приміром з розпродажу книжок, листівок і т. п., вплинуло в цьому році до каси 150,000 літів. Освітня секція збрала за останній рік 5,000 літів. Вона заснувала теж 74 книгарні, що нараховують у своїх магазинах 143,384 томи книжок вартості 40,454 літи.

В те фінансове зіставлення не входить т. зв. Виленьський Залізний Фонд, що ним заряджує окремий комітет під протекторатом президента литовської держави, А. Сметони. На залізний фонд зібрано впродовж останнього року 205,086 літів самий жовтень приніс 59,192 літи, причому передбачається, що до кінця цього року вплине ще щонайменше 40,000 літів до каси того фонду. Залізний Виленьський Фонд видає так звані виленьські паспортти, на сторінках яких наліплюються значки, щось у роді поштових значків з історичним знаком князя Гедиміна. Паспортти ті дуже популярні; наклеювання значків є дуже широко розповсюджене. Для приміру наведемо, що тільки один відділ залізнодорожників сам закупив виленьських значків на суму 6,000 літів. Це велика сума, як на робітників, і то ще до того одного відділу. Це вказує теж на велику жертвенність литовського робітництва.

І ту жертвенність бачимо не тільки між усіми шарами литовського громадянства, але навіть дітвора бере в цьому дуже живу участь. Виленьськими паспорттами обдаровують батьки своїх дітей у день їх уродин чи іменин, або за добрі успіхи в науці. Тим, розуміється, справа це не кінець. Кожна дитина в шкільному віці вважає, так би сказати, за пункт своєї честі якнайскорше заповнити свій паспорт значками князя Гедиміна. Бачити цілий гурт дітвора, що стоїть гусом перед віконцем поштової станції, як та дітвора з серйозною міною витягає зо своєї кишені кілька випрошених чи дарованих батьком центів, щоб закупити значок та наліпити на свій паспорт, є звичайним явищем. У той спосіб вже змалку дитина привичається до ощадності і рівночасно до жертвенності на народні цілі.

Так розбудовує і посилює литовська три-мільйонна нація боротьбу за відзискання Вільня і виленьської області. Наведені вгорі цифри є частинним тільки показником національної зрілості і почуття обов'язку литовського народу супроти своєї батьківщини. Це тільки один фрагмент тої жертвенності. Бо відомо, що визвольну акцію фінансувала литовська еміграція в Америці. Вона теж у часі економічної скрути нової литовської держави заслила державну касу своїми тяжко запрацьованими доларами.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СВІТОВА ВИСТАВА В НЬО ЙОРКУ 1939 РОКУ.

Хочу поділитися з українським громадянством думками про майбутню Світову Виставу в Нью Йорку, до якої вже готуються різні народи, але ми, українці, все ще чекаємо чогось. Може мої думки будуть пригадкою на часі. Пригадкою, яка вже трохи й спізнена. Але якось так є й за календаром, що ми все пізніше починаємо робити. Та зате ми дуже рішучі й коли візьмемося за роботу, то працюємо швидко і скоро. Отже тут нема сумніву, що так буде з українською участю в Світовій Виставі в Нью Йорку. Візьмемося до праці з завзяттям і виконаємо на час!

Бо я не хочу так думати, щоб ми не брали участі в такій великій і першій того роду Світовій Виставі, яка має бути в Нью Йорку в 1939 році! Не хочу вірити, щоб ми не мали свого павільону!

Ця думка мучить мене вже три роки, відколи столиця Вашингтона дала клич до всього громадянства Америки, щоби вшанувати пам'ять 150-літніх роковин першого президента Америки і в тій цілі створити Музей культурних надбань емігрантів для Америки і життя на завтра.

От таке то велике значіння матиме та Світова Вистава в Нью Йорку!

Тож заходить питання: Чи ми, українці, що живемо також на тій вільній землі Вашингтона, маємо які надбаня культурні тут в Америці в сучасності і на завтра? Коли маємо, то маємо разом з іншими народами показати світові, що ми також принесли з собою тут якусь культуру.

Отже заходить питання, чи ми маємо себе зареєструвати на тій виставі як культурний нарід, що хоче жити нарівні з іншими культурними народами. Я порушую цю справу тому, що час уже дуби короткий, кинько тільки о-мало свого павільону!

Тому я позволю собі від-

нести до українського громадянства, щоб воно висказало свою думку в пресі, і то в найближчому часі. Чи нам, українцям, треба мати свій павільон на Світовій Виставі в Нью Йорку? Чи ми маємо себе зареєструвати як великий і культурний нарід?

Ми тут маємо різних своїх мистців, як теж маємо великі культурні здобутки, котрі треба витягнути на світло денне і показати світові, що ми є культурна нація, котрій належить рівне з державними народами признание, бо ми в мистецтві перевищуємо декотрі державні народи.

А тим зробимо велику політичну пропаганду для нашої незнаної ще всюди нації. Бо де, як не тут у Нью Йорку на Всесвітній Виставі будуть усі народи світу? Тому зробимо велику пропаганду нашому мистецтву, і тим самим нашій нації, як зуміємо себе зареєструвати і будемо мати свій павільон, бо „в своїй хаті своя сила і правда і воля!“ В чужім місці, в чужій хаті, ми не можемо себе так заре-

презентувати, як ми би хотіли, і покажемося рабами інших народів. Притім українці зо світу, що придуть оглядати Світову Виставу в Нью Йорку, як будуть чути, що ми не мали свого павільону, і будуть ходити прибудами попід чужі павільони і жалувати та нарікати, що ми не маємо свого павільону і що наше мистецтво інші народи заберуть і присвоють (а певно так буде, бо це ми бачили нераз, як поляки, москалі й інші показували наші вишивки, килими й т. п. як свої)

і нашим дітям, тут родженим, ми будемо могли показати, якого великого народу вони є нащадки! А чи хто з українців з інших сторін світу схоче прийти, коли не буде українського павільону?

Тому треба, щоб уся українська суспільність забрала голос у справі Українського Павільону на Світовій Виставі 1939 р. в Нью Йорку. Чи ми мусимо мати свій павільон, чи ні?

Марія Скубова,
Нью Йорк, Н. Я.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НАШО ЧОЛОВІК ЖИВЕ?

Двадцять три церковні організації й групи заповіли були свою участь у загальній крайовій конференції в Філадельфії, що мала передискутувати „основні питання людського життя“.

Які це питання, натякнено в запрошенні, в котрім говориться, що дискусія має знайти „реалістичне й наукове християнське становище до роблення грошей, видавання грошей і вживання життя“.

Під „реалістичним життям“ треба розуміти таке життя, що відповідає дійсності; під науковим — оперте на розумових доказах, а під християнським — оперте на Христовій науці. Під робленням грошей розуміється, очевидно, не друкування банкнотів або чекання монети, але зарібок.

АМЕРИКАНСЬКА КУЛЬТУРА ДЕ?

Пов'язання справи роблення й видавання грошей з уживанням життя замітє. В Америці здавна вважалось роблення грошей за одну з важніших цілей людського життя. Деякі релігійні групи вважали її навіть з вірою, кажучи, що хто великі гроші робить, той, видно, має боже благословення; а хто не робить, той його не має. Це становище стало просто частиною американської культури.

Чи не показує це, що тепер збираються дискутувати над питанням, чи ціль життя в робленні грошей, що в деяких кругах у старе культурне ставлення починають сумніватися, що воно починає заломлюватися?

ЧОГО ТРЕБА ДЛЯ ПРОЖИТКУ.

Ліон Фишер, сенатор у легіслатурі стейту Нью Йорк, вніс проект закону про мінімальну заплату.

У вступі до проектного закону говориться, що за встаріальний прихід уважається таких прихід, що дозволяє робітникові на відповідне удержання та охорону здоров'я. Здавалось, що, маючи таке означення мінімальної заплати, буде легко знайти, яка має бути ця мінімальна плата. Тимчасом показується, що різні встанови й ради вже шість місяців шукають установалення цієї мінімальної суми зарібку, а ще певної основи не знайшли; а урядниця стейтового департаменту праці, виделегована для цієї справи стейтовим урядом, тепер публично каже, що це дуже тяжко зробити.

„Хто знає, що є відповідною заплатою для робітника? Ніяка приватна одиниця не має даних, ні основ подати подробиці чи цілу суму, на котру згодились інші при встановленні нормальної життєвої стопи“.

Легко сказати: „встановіть життєву стопу“, але перекласти це в життя не так легко.

ДОБРИЙ НА ВСЕ?

Всетаки, не зважаючи на труднощі, получені з виробленням бюджету для робітників, стеюва заробітна рада мастила якийсь бюджет таки подати. Подавши його, вона зав'язала устами своєї речниці:

„Ми вважаємо, що бюджет який ми виробили, відповідає намірам проекту закону, що він сучасний, безсторонний і реалістичний; що його можна прийняти нині, а змінити завтра“.

Це щось, як та славна шваля в українській анекдоті, що на запит, що вона робить, гукала: „шию!“ а коли її спитали: „А скоро будеш пороти?“ — відповіла: „Ось як лише скінчу шити“. Отже цього роду заяву дехто міг би вважати за доказ надздарності. Є люди, які хочуть дивитися на свою працю чи висновки як остаточні, як вирішення даної справи раз на все. Звісно, життя часто вимагає такі остаточні, невідмінні, рішення змінити. Отже чи краще сказати собі явно й ясно, що рішення тимчасове, чи казати собі й іншим, що воно віковичне?

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

ВЕСТ ПУЛМЕН, ІЛ.

У громаді Вест Пулмен існує молоденький 222 відділ У.Н.С. Союзу під назвою „Івана Гоголя“. Відділ існує всього кілька місяців. Але вже проявляє діяльність грошей, що дійсно широкі радує нас старших. Прибувши на їхню забаву, яку вони влаштували 13. листопаду, було нам усім дуже мило дивитись на ті наші цвіті, які так гарно порозцвітали, а які ми колись підвивали, щоб росли на славу і добро нашого народу і нашого Батька Союзу. Приглядаючись до тієї нашої молоді, ми її благословили за її шире почуття до своїх родичів і до того, що нам, як українському народові, дороге й миле.

Параскевія Мацюк,
від. 216 У.Н.С. Союзу.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БРОНКС, Н. Я.

На інвалідів.

Т-во „Згода“, від. 210 У.Н.С. Союзу, на своїх зборах засіновлялося над тяжким положенням українських інвалідів, які віддали своє здоров'я в обороні рідного краю. Збори прийшли до переконання, що обов'язком широкої української суспільності є прийти на поміч, тим, що не щадяли себе для тоїж суспільності. Вслід за тим переведено серед членів збірку, яка принесли \$5.50. Зложили по \$1: О. Плескун, І. Франко, Г. Романів, Л. Кіндиришин; по 50 ц.: В. Баківський, С. Завдовський, І. Павлишин. Гроші переслали через Об'єднання.

О. Плескун.

НЕЗВИЧАЙНА НАГОДА ДЛЯ НАШИХ ЧИТАЧІВ!

За спеціальною умовою ми можемо дати нашим читачам і їхнім приятелям надзвичайну нагоду набути прекрасний і дорогий сервіс славного срібного начиння марки

WM. A. ROGERS A-1 PLUS
знаменитого десення Malby, що складається з

26 ШТУК (у гарнім завивалі для охорони срібла від почорніння)

за ціну тільки

\$6.95

Правильна ціна цього сервісу виносить \$13.60

Виробники гарантують, що він послужить на ціле життя.

Гарантію дається на письмі

Ви можете дістати цей величавий сервіс за подану вище спеціальну ціну, якщо ТІЛЬКИ витнете ПОНИЖЧИЙ купон і принесете, або вишлете його поштою, до адміністрації „Свободи“ враз із \$6.95. Тоді цей срібний сервіс ми вам негайно вишлемо, без ніяких додаткових оплат з вашого боку.

Це знаменита нагода набути цей сервіс за близько половину правильної торгової ціни — чи то для себе, чи для якоїсь дорогої вам особи як дарунок на Різдво або на уродини.

Витніть цей купон і принесіть його, або вишліть поштою, до:

“SVOBODA,” 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

Прошу вислати мені сервіс з 26 штук столового срібла начиння марки Wm. Rogers A-1 Plus враз із завивалом для охорони срібла від почорніння, як це оголошено у Вашому часописі, за що я осьтут залучаю чек [] — грошевий переказ [] — на \$6.95. Приймаю до відома Ваше заповнення, що цей сервіс є гарантований на ціле життя і що вишлете його на мою адресу оплатно та з обезпеченням.

Просимо писати чітко й без помилок.

Імя і назвище

Адреса

Місто

Якщо бажаєте, щоб цей сервіс ми вислали комусь іншому, то виповніть отсей купон:

Імя і назвище

Адреса

Місто

УВАГА! Якщо хочете, щоб цей сервіс доручено вам пізніше, пришліть на завдаток \$1.00, а решту, \$5.95, пришлете, коли цей сервіс має бути вам виланий. Ми подбаємо, щоб один такий сервіс був для вас зарезервований. (Цей купон не є важний по дні 20. грудня 1937 р.)

ПОДЯКА.

Літи покойного Антона Брековича отсім складають подяку урядникам і членам Товариства Тараса Шевченка, відділу 73-го У. Н. Союзу, і всім тим людям, що брали участь у похороні їх батька.

Зокрема дякуємо о. Тарнавському за направлення панашиди і пані Яремюк за солідну обслугу.

Лев, Михайло, Анна і Гелен, (Огол.)

У головній команді японського війська під Шангаєм.

— Пане генерале, чи можу бомбардувати міжнародно діляницю?

Генерал: — Можеш, та лише через помилку!

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ

НАПЕРЕДОДНІ ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ДВОХ ТОМАХ

Написав

Остап П. Білозерський.

ЦІНА \$1.00.

в Книгарні „Свобода“

“SVOBODA,”
81-83 Grand Street,
або P. O. Box 346,
Jersey City, N. J.

РІЗДВЯНІ ПРОГУЛЬКИ - ДО - СТАРОВОГО КРАЮ

ПАРОПЛАВИ, З НЬО ЙОРКУ:
HANSA - - 15 ГРУДНЯ
EUROPA - 16 ГРУДНЯ

Поспішні потяги таки від самого корабля
Еуропа започатковують вам приемну по-
дорож до Старого Краю.
Знамениті залізничні połącення з Гамбурга.

Ми допоможемо вам роздобути гостинні й імігра-
ційні візи для ваших європейських сваяків.

Ближчі інформації дасть кожний місцевий агент.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
57 BROADWAY, NEW YORK

двозначно. Словнились мрі-
пані Агафці: одиначка, напе-
рекір зависним язикам сусідів,
такі дїждалася жениха.

Засїли за стїл: горївочка,
борщик, печеня. Пан Щипавка
заїдав смачно.

„Пане Щипавка, вгадайте,
що прийде тепер?”

„Не знаю”.

„Ану — щось, що дуже лю-
бите!”

Пан Щипавка почервонїв по
вуха, панна Памфіляція спу-
стила нїби соромливо очі.

„Вгадайте!” — настоювала
радничкова.

„Ддїйсню — не знаю”.

„А шож найбільше вам сма-
кує?”

„Ггг... пирїжки” — забле-
яв блаженно, наче овечка, пан
Щипавка.

„Параню!”
Відчинились двері і на по-
лумиску парувала купа пух-
кеньких пирїжків.

Панові Щипанці розвизався
язик. Пані радничкова нагор-
нула йому з добрим чубом
пирогів. „А тепер ще сметани,
пане Щипавка!”

Пирїжок за пирїжком зни-
кав з тарїлки. Нараз урвав-
ся маяскїт — і очі Щипавки
закїпали мов у когуту, шия
видовжилася, горлянка поча-
ла виконувати несаомовиті ру-
хи. За тим хрунїкнуло раз,
другий... „Що вам, пане Ци-
павка? — ось вам вода”...

Неждано роздався якийсь
хавкїт і з рота пана Щипав-
ки вистрїлив — пп-п-ррї-
рїжок, добрий кусень нероз-
жутої муки, обліпеної смета-
ною.

Вид пана Щипавки був
більш як жалюгідний. На чолі
губи крапли поту, на чорних
вилгах святочного одягу —
зїплені грудки муки. Із густої
як масло сметани недискрет-
но визирав клубочок руден-
ких волосків — Рузі.

Пан Щипавка не мїг іще про-
чуняти і не встиг собі освідом-
ити, що йому робити — зїр-
вався нараз їзза стола, щось
белькнув, чаркнув ногами і
прожогом опинився — на дво-
рї.

На другий день у крамниці
Рузі діялась дантейська сце-
на, — не важко догадатись.
Не важко й догадатись, що
по цїй сцені нога пані Агаф-
ці не переступила вже більше
порога золотоволосої Рузі.
Та не кожний мусить здога-
датись, що від того дня пані
Агафця стала найрєвнїшим
покупцем сметани й набїгу
тїльки Маслосоюзу.

Шановні пані радничкові й
нерадничкові! І ви, панночки
під вінець! Хотєче рискувати
женнхом — купуйте „густу як
масло” сметану з причинком
тїльки у золотоволосих Рузі!
І. Ф.

КОЛИ КУПУЄТЕ РАДІО СКАЖІТЬ СОБІ ПОКАЗАТИ **EMERSON RADIO**

- Возьміть під розвагу —
Нові винаходи — стиль.
- Тон справности в гра-
нню, й вартість.

Model R-167 - - - \$29.95

Зайдїть до нашого складу
пригляньтєся їм, прислухайте-
ся тонови цих малюк, а вели-
кої вартости нових радїа.

• В СУРМІ є на складї повний
вїдбір рїзних радїа і комбина-
цій, що може: купити, за го-
тївку, або на сплату \$1.00
тїжнєво.

• Малє радїо вїдомє на цїлий
світ. • Нїм дїстантє всі
стації.

Нїхто не повинен бути тепер
без радїа. Пишїть або зайдїть.
(Вїдвїдаєє Сурму на новїм
мїсцї).

SURMA BOOK & MUSIC CO.,
317 E. 14th St. New York, N. Y.
(Мїж 1-шою, а 2-гою Євєно).

Д-р С. ЧЕРНОВ
(Європейський спеціалїст)
Гострї й хронїчні недуги чолвїка
жїнок. — Шкїра й кров.
223 Second Ave., cor. 14 St., N. Y. C.
Room 14.
Офісові годїни 10—8; недїля 11—2
Жїнка-доктор до обслуги.
Провїзїя X & фїяроскоп \$2.00.

БОЛІ НІГ.

Райні на ногах, опухлі ноги, на-
брякли жїлки, болячі ноги, флебі-
тїс (запалєння жїл), напухлї або
болїлі колїна чи вїстопаки і ре-
вматїчні ноги успїшно лікують
новїми європейськими методами без
операції.

Офісові годїни: щодєню від 1
до 6 вєчїр, в поєдданї і четвєр-
гї від 1 до 8:30 вєчїр. Нєма уря-
дєних годїн у недїлю.
Говорїмо українським мовою.

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Блїзько Бродвєю.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

— Я з мого чоловіка зовсім
вдоволен. Він не грає в карти
і не пє!..

— А чи бодай курить?

— Коли має добрий обїд,
тоді закурити собі папіроску,
та це буває дуже рїдко.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

„День Просвіти”.

День 8. грудня є днем „Про-
світи” у Західній Україні.
„Просвіту” заложєно в 1868
роцї і вже скоро буде 70 лїт,
як вона несе світло науки під
наші рїдні стрїхи у Рїдному
Краю. З тої нагоди фїлядель-
фїйські й околичні українці
приготовляютьсє до свята
„День Просвіти”, що має від-
бутисє в недїлю, 12-го грудня
б. р.

В концерті, що відбудетсє
того дня в Українській Салї
при вул. Френклїн, вїзьмуть
участь хорї з Трентону та Фї-
лядельфїї і солїсти зпоза Фї-
лядельфїї. На свято сподїва-
ютьсє визначного гостє з Єв-
ропи. Атракцією свята буде
живий образ укладу украї-
нського артиста Івана Кучмака
з Нью Йорку.

Розїслано по рїзних фїля-
дельфїйських та околичних
товариствах листи з покликом
за ювілейний дар „Просвіти”.

Святом „День Просвіти”
проводить місцевий вїддїл
ОДВУ.

З огляду на це, що 1938 рік
проголошено ювілейним ро-
ком „Просвіти” в Рїднім Кра-
ю, можна сподїватисє, що
громадянство Фїлядельфїї й
околицї живо заїнтерєсуєтьсє
святом „День Просвіти” у Фї-
лядельфїї.

T. C.

PROVIDENCE, R. A. I.

Прїмїрний громадянин.

Дня 20. листопаду тов. ім. Т.
Шевченка, від. 73 У. Н. Союзу,
вїдровадїло на вїчний спо-
чинок бл. п. Антона Брикови-
ча, що ще в 1915 р. вступив до
нашої організації разом з ма-
лими тоді сїнами. Покїйний
був освїченою людиною. Дав
дїтям гарне виховання. Дуже
цїкавивсє народними спра-
вами і їздив часто на рїж-
ні українські вистави і ма-
ніфєстації до Нью Йор-
ку. В часах, коли наша імігра-
ція була повна рїзних наїо-
нальних вїдступникїв, він вїв
з тими дезертирами завжди
боротьбу і наражав себе через
те на багато неприємностей.
Вже за те заслуге, щоб його
їмя згадати добрим словом.
М. П.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-
ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА”.

Петро Михайлюк
Реальности й Асекурація
Phone: Linden 2-2949
223 N. Wood Ave., Linden, N. J.

• Це найновїша фірма серед
їноджерєвських ґрунтових і а-
секураційних агентур, а вже
вїдома за справною і чємною
обслуґою соток людей.

• Без огляду на те, чи вам
треба асекурації на лїм, об-
станову, життє чи автомо-
бїль, ми все радо вас обслу-
жимо як найлїпше.

• Маємо домї, крамниці, меш-
кання і фарми на пролак і
на винаймлення.

• На всі вашї потреби — на-
пишїть або зателефонуйте
до нас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЖІНКА в середньому віці пошу-
кує при українській родині занят-
тя. Знає кухарство й розумїєтьсє
на господарствї й бізнесї. Плат-
ня після умови. Голосїтисє на:
Л. Л. с/о Svoboda,
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

На всі імпрезах і неслєях
„Радова Орхєстра”

М. А. СЕРБЕНСЬКОГО
Обслуґить і найвїаґаїтїшнїх
169 AVE. A, NEW YORK CITY.
Телефон: ALgonquin 4-4952

ВЗОРИ
канва, нїтки до ви-
шивання D. M. C. і
стємпованї рїчи. На
стємпованї рїчи. Пи-
шїть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAAR,
97 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядовї годїни: рано від 10 до
12. вєчїр від 6 до 8, а в недїлю
рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Бєз рїзницї, як далеко поза
Ньюарком. Вразї потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуґа ширї
і чєсна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЇНМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 6-8777.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удєрєтєлєв
заряджує погребалї по лїм так
квєзївїм, як \$150. Обслуґа
найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8083

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

Джеїн навмисно вимахувала
своїми ногами, щоб тим при-
кувати до себе уваґу льва і в
той спосїб дати наґоду Сбо-
рову вїдстатисє на дерево. Як
тїльки лєв прїтихав, вона від-
разу почала опускати ногу,
заохочуючи його голосом і
руками до скоку. Лев присї-
дався, скавав, але все без у-
спїху. Джеїн у слухний час
все підносила ногу.

Тимчасом Бравн опустив
пояс і князь мїж уже його
охопитисє, але він чумовїс
цього не робив. Він тремтїв
увєсь і видно було, що зов-
сім стратив розсудок. „Олек-
сандре!” — кликала Джеїн,
„Опамятайсє. Скоро обяжи-
сє поясом і хай тебе вїтаска-
ють угору, бо я не буду всїлї
довгий час здержувати льва.
Як тїльки лєв тебе побачить,
то він кинетсє на тебе”.

Тут втрутивсє до розмови
Бравн і шорстко заговорив:
„Старий дурню, рухайсє, бо
кїнець тобі буде!” Це опамя-
тало князя. Трємтючим рука-
ми він узав кїнець поясу і на-
вїть почав був щось вїдповї-
дати, коли Джеїн знов закри-
чала: „Мовчи, бо коли лєв те-
бе вчує, то повернетсє до
тебе. Він уже кїдає поґлядом
у твій бїк”.

Лєв дїйсно зорїєнтувавсє в
ситуації. Поґлянувши ще раз
на Джеїн, він звернув свій
зїр у бїк, де був Сборов, і
почав ступати в напрямї Сбо-
рова. Джеїн знала, що тепер
хїба щось дуже важне від-
верне його уваґу. Тому, не
думаючи довго, вона зїскочи-
ла з гїляки і впаля просто
перед львом. Лєв зчудував-
сє. Станувши вїч на вїч з
Джеїн, він хвилину дививсє
на неї з подивом.